

Programm EE11 Kodune ja sooline vägivald

Pille Ruul
Sotsiaalministeerium
28.08.2014

Kodune ja sooline vägivald

Eesmärk: Soopõhise vägivalla (SPV) ja inimkaubanduse (IK) vähendamine ja ennetamine Eestis

Programmioperaator: Sotsiaalministeerium

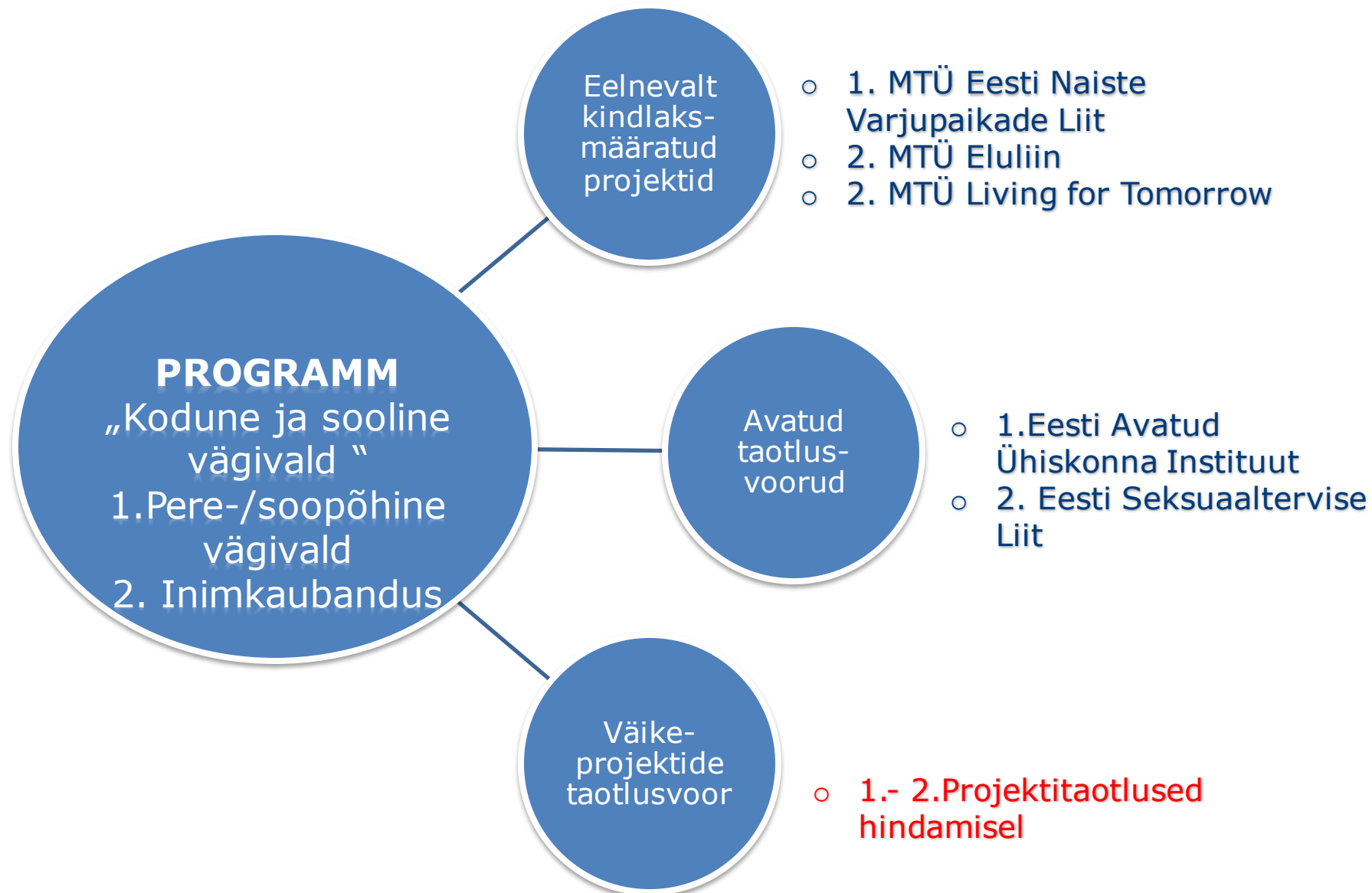
Programmi partner: Norwegian Directorate of Health

Programmi maksumus kokku: **2 352 941 eurot**

Toetussumma: 2 000 000 eurot (Norra Kuningriik)

Kaasfinantseering: 352 941 eurot (Eesti Vabariik)

Projektide elluviimise tähtaeg: 30.aprill 2016

1. Soopõhine vägivald

Soopõhise vägivalla ohvritele paremate abiteenuste pakkumine, asutustevahelise koosöö tugevdamine ja avalikkuse teadlikkuse tõstmine

Projekti elluviija: ENVL

Toetatavad tegevused (kuni 31.12.2015):

- **Tugitelefoni 1492 tasuta teenuse pakkumine** kõnedele vastamine on tagatud 24/7
- **Psühholoogiline ja juriidiline nõustamine** naiste tugikeskuste juures
- Valminud on naiste varjupaiga **teenusekirjeldus**
- Koolitused **naiste varjupaikade ja tugitelefoni töötajatele, kostöövõrgustiku liikmetele, koolitajate koolitamine**
- **Avalikkuse informeerimine, üldine teadlikkuse tõstmine** naiste varjupaikade, tugitelefoni jt tegevuste kohta (www.naisteliin.ee, aastakonverents, kampaania, dokumentide ja infomaterjalide tõlkimine)

1. Soopõhine vägivald

Ühtse süsteemi ülesehitamine lähisuhte vägivalla tõkestamiseks Eestis

Projekti elluviija: Eesti Avatud ühiskonna Instituut

Projektipartnerid: Resource Centre on Violence, Traumatic Stress and Suicide prevention, West Norway, Politsei- ja Piirivalveamet; Sisekaitseakadeemia; Tartu Ülikool, Õigusteaduskond, polikliiniku ja peremeditsiini õppetool; Tallinna Ülikool, Sotsiaaltöö Instituut.

Toetatavad tegevused (kuni 31.12.2015):

- **5 uuringut**, s.h. välja arvestatud **lähisuhte vägivalla hind** Eesti riigile
- Analüüsitud ja täiendatud **ameti- ja tegevusjuhendid, ülikoolide ainekavad ja õppematerjalid** (politsei, meditsiinitöötajad, sotsiaaltöötajad, juristid)
- loodud toimiv koostöömudel koos tegutsemisjuhistega vältimaks n.ö. „halli ala“ koostöös ohvrite abistamisel
- koostöövõrgustiku spetsialistide koolitajate koolitused
- Teavitustegevused tõstmaks spetsialistide kui laiema avalikkuse teadlikkust soopõhisest vägivallast (avaldatud artiklid, koolitused, seminarid jt tegevused)
- Kampania „Kes lööb, ei armasta“
- Antud on panus poliitikakujundamisse ning seadusloomesse

2. Inimkaubandus

Seksuaalse ekspluateerimise eesmärgil toimunud inimkaubanduse ohvrite abistamine läbi rehabilitatsioonikeskus ATOLL ja varjupaik Vega teenuste arendamise

Projekti elluviija: MTÜ Eluliin

Toetatavad tegevused (kuni 31.12.2015):

- **Uuring** IK ohvrite moraalse kahju ja kompensatsiooni hindamiseväljatöötamiseks
- **Uuring** ohvrite vajaduste väljaselgitamiseks, mis aitaks kaasa ohvri IK keskkonnast väljumisele
- Toimiv **eneseabigrupp**, **ema-lapse töögrupp** vanemlike oskuste parandamiseks
- **Koolitused, ümarlauad spetsialistidele**
- Rehabilitatsioonikeskus ja varjupaik on **remonditud** ja sisustatud ohvrite vajadustest lähtuvalt.

2. Inimkaubandus

Inimkaubanduse ennetamise ja ohvrite abistamise nõustamisliini 6607 320 teenus

Projekti elluviija: MTÜ Living for Tomorrow

Toetatavad tegevused (kuni 31.12.2015):

- Inimkaubanduse ennetamise ja ohvrite abistamise **nõustamisliini +372 6607 320** teenuse pakkumine. (s.h. tasuta juriidilised konsultatsioonid töölepingute kohta; ebaseaduslike töövõimaluste võimalikud tagajärjed; nõuanded inimestele, kes lähevad välismaale tööle või õppima; kontaktid, eeskirjad jm info)
- Inimkaubanduse ja pettusjuhtumite **statistika kogumine** (igakuine);
- **Teavitustegevus** (infomaterjalid, kodulehekülg, meediakajastused jm)
- **Uurimuse** läbiviimine noorte hulgas hindamaks teadlikkuse kasvu, võrreldes tulemusi 2002 ja 2007 aastal läbiviidud uurimustega.
- Nõustamisliinile laekuvate kõnede igakuine monitooring.

2. Inimkaubandus/seksuaalvägivald

Seksuaalvägivald (SV) ohvrite abistamiseks laiapõhjalise koostöövõrgustiku loomine ja võimestamine

Projekti elluviija: Eesti Seksuaaltervise Liit

Projektipartnerid: Oslo Municipality Health Agency, Sexual Assault Centre (SAC), Tartu Ülikooli Kliinikum; Ida-Tallinna Keskhaigla; Tartu Seksuaaltervise Kliinik; Seksuaaltervise Kliinik Tallinnas

Koostööpartnerid: Eesti Kohtuekspertiisi Instituut, Politsei- ja Piirivalveamet, ENVL, Naiste Varjupaikade koostöökogu, ENÜ, EAÜI

Toetatavad tegevused/ 30.aprilliks 2016 on:

- analüüsitud SV liikide esinemist, riskirühmi ja toimepanijaid
- väljatöötatud ja piloteeritud SV ohvri esmase abistamise ja rehabilitatsiooni teenused
- teavituskampaania kaudu tõusnud teadlikkus SV-st ja abisaamise võimalustest
- valminud juhised meedikutele esmaseks tööks SV ohvritega
- suurenenud SV ohvritega kokkupuutuvate meedikute ja võtmeisikute teadlikkus
- käivitunud interneti nõustamine www.amor.ee
- Tõusnud projektis osalevate MTÜde tegevussuutlikkus ja väljakujunenud SV koostöövõrgustik

Eesti elanikkonna teadlikkuse uuring SPV ja IK valdkonnas

Teostaja:	AS Emor
Aeg:	jaanuar-juuni 2014
Elanikkonna küsitlus:	1111 inimest (üldkogumi proportsionaalne mudel) alates 15 eluaastast (marsruutmeetod, noorema mehe – noorema naise reegel) üle-Eesti (territoriaalselt 6 kihti)
Fookusgrupid:	Tallinnas (1 eesti, 1 venekeelne), Viljandis 1
Raport	juunis 2014 www.sm.ee

/Norra Finanatsmehhanism 2009-2014/ Kodune ja sooline vägivald/uuringud/

Mida küsisime?

Soopõhine vägivald/perevägivald

- Teadlikkus - Vägivalla äratundmine, kategoriseerimine
- Hoiakud ja suhtumine vägivalla osas paarisuhtes/peres

94% - vägivald peres on kuritegu / 22% - peresisene asi, kuhu kõrvalised ei peaks sekkuma

95% - perevägivalda pealt näinud lapsed on ohvrid ja vajavad abi

$\frac{3}{4}$ - vägivalla ohver ei pruugi ise olla võimeline vägivaldset suhet lõpetama / ohver ise süüdi tekkinud olukorras

- Teadlikkust, kuidas reageerida, kuhu pöörduda

53% - on ise näinud, kuulnud või kahtlustanud mõnd perevägivalda juhtumit, neist 62% reageeris, tegi midagi

36% - ei reageerinud või ei võtnud midagi ette (ei teadnud mida teha, eraasi, hirm)

- Seksuaalvägivalla alane teadlikkus, hoiakud

93% - ka mehed ja poisid võivad langeda seksuaalvägivalla ohvriks

47% - naised on riietusega põhjustavad ohvriks langemist

Mida küsisime?

Inimkaubandus

- Teadlikkus ja hoiakud (meedia tähtsus mõistmisel)

83% tööle asudes võetakse dokument ära, sunnitakse töötama ähvarduste ja valelubadustega jpm

70% prostitustioon kahjustab Eesti mainet

- Tööorjuse, seksuaalse ekspluateerimise ohvriks sattumise põhjused.
  - 1) raske majanduslik olukord
  - 2) soov teenida kiirelt ja palju
  - 3) pettuse, sunni või vägivald kasutamine värbaja poolt
  - 4) vähene teadlikkus tööalasest õigusest/ uimastisõltuvus
- Teadlikkus abisaamise ja teenuste võimalustest

Mida oleks vaja teha?

1. Ennetus ja teavitustegevus

- Teemakäsitus koolide ja lasteaedade programmides, majandushariduse alused, inimõigused, eneseväärikus, kodanikuteadlikkus, suhtlemisõpetus jne.
- Karjäärinõustamine, et tunda ära ohtlikke olukordi tööga seonduvalt
- Käitumisjuhised kodanikele
- Sotsiaalkampaaniad meedias (pikaajalised, mitte 1-kordsed, vaid pidev kordamine)
- Olemasolevate teenuste teavitus
- Teemakäsitlused ajakirjanduses, meedias, suurem tähelepanu teemale ja kajastamisele.

2. Teenused ja programmid

- Kättesaadavad teenused ja rehabilitatsiooniprogrammid abivajajatele ja ohvritele (lapsed kui pealtnägijad, ohvrid, vägistamise ohvrid, vaimse vägivalga ohvrid, jm)
- Programmid vägivallatsejatele, vaimsete/sekuaalsete hälbimustega isikutele
- Psühholoogilise nõustamise kättesaadavuse parandamine
- Programmid riskirühmadele, tugiisikutele
- Olemasolevatest eestustest teavitamine
- VÄGIVALD EI OLE NORMAALNE EGA AKTSEPTTEERITAV
- IGA INIMENE ON VÄÄRTUSLIK (enese ja teiste väärtustamine, lugupidamine)
- SA SAAD ABI (...ka mehed julgevad abisaamiseks pöörduda...)

Täna kuulumise ja kaasa mõtlemise eest!

Programm EE11 "**Kodune ja sooline vägivald**"
Soopõhise vägivalla ja inimkaubanduse vähendamine

Pille Ruul
programmi koordinaator pille.ruul@sm.ee
[http:// norra.sm.ee](http://norra.sm.ee)